

Martin Krpan

III.

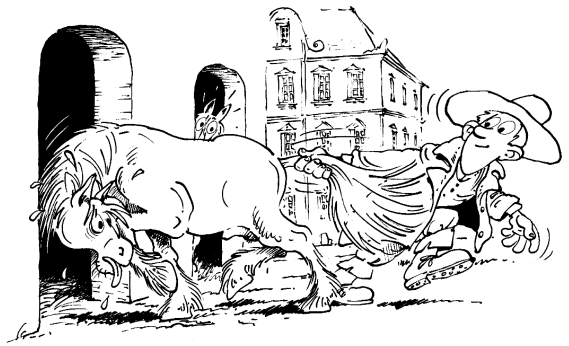
Cesar, zastran lipe še zmerom nekoliko nevšečen, pravi: „Pojdi pa vzemi konja, kate-rega hočeš. Saj vem, da le širokoustiš. Kdaj bom jaz papež v Rimu? Takrat, kadar boš ti zmogel velikana. Če misliš, primi ga, pa mu odstrizi glavo, ako si za kaj, da bo imela moja država mir pred njim, ti pa vedno čast in slavo za njim!“ Krpan je bil nekoliko srdit, pa vendar jezo pogoltne in reče: „Kar se tiče Brdavsa, to ni igrača, kakor bi kdo z grma zapodil vrabca, ki se boji vsakega ocepka in kamna. Koliko junakov pa imate, da bi si upali nadenj? Zapomnite si, cesarost, kar sem obljubil, bom storil, čeprav od jeze popokajo vsi obrekovalci, ki me mrzijo pri vas. Zdaj pa le pojdite, greva, da konja izbereva. Nočem takega, da bi pod mojo težo pred velikanom počenil na vse štiri noge vam v sramoto, meni v sitnost. Dunajčanje bi se smejali, vi pa rekli: pogledjte ga, še konja mi je izpridil!“

Cesar je kar obsteklel, poslušaje modrost Martinovih ust, in potem gre z njim. Ko prideta v konjak, povpraša: „Po čem bodeš pa konja spoznal, je li dober ali ne?“ Krpan odgovori: „Po tem, da se mi ne bo dal za rep čez prag potegniti.“ Cesar pravi: „Le skusi! Ali daravno si, prekanjeni tat, storil mi dovolj sitnosti pred cesarico, svarim te, varuj se, da te kateri ne ubije, konji so iskri.“

Martin Krpan pak izvleče prvega in zadnjega in vse druge čez prag. Potem reče Krpan: „Tukaj ga nimate za moje sedlo! Pojdiva k drugim.“ Cesar odgovori čemerem: „Če niso ti zate, se moraš peš bojevati. Ti nisi pravdanski človek! Vem, da ga nimam v cesarstvu takega, da bi ga ti, zagovednež, ne izvlekel!“ „Ta je pa že prazna!“ pravi Krpan. „Jaz imam doma kobilico, katere ne izvleče nobeden vaših junakov, stavim svojo glavo, če ni drugače; da ne poreko Dunajčanje z Brdavsom vred, da lažem.“ „Pa ni tista,“

vpraša cesar, „ki si z njo plesal po snegu?“ „Tista, tista!“ zavrne on. Cesar pa se razhudi, rekoč: „Zdaj pa že vidim, da si bebec ali pa mene delaš bebec! Varuj se me, Krpane, moja roka je dolga.“

Krpan mu v smehu odgovori: „Če je s tem daljša, pa vendar ne seže velikanu še celo do pasa ne, nikaar še do brade, da bi ga malo oskubla in zlasala. Ampk pustimo šale takim ljudem v napotje, ki nimajo drugega dela, kakor da z njimi dražijo svojega bližnjega; meniva se rajši o Brdavsu, ki še zdaj nosi glavo.“

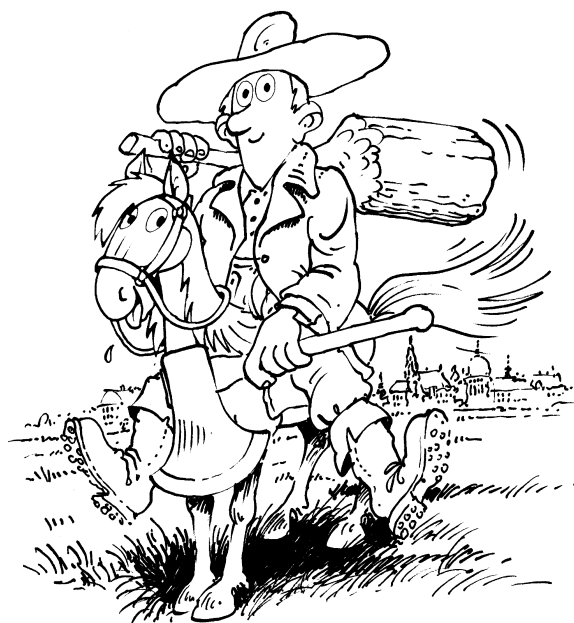
Pošljite mi hitro po kobilo ali pa naj grem sam ponjo. Toda potlej ne vem – ko bi mene ne bilo več nazaj? – Bogu je vse mogoče!“

Cesar, ko to sliši, urno pošlje na Vrh po Krpanovo kobilico. Ko jo pripeljejo na Dunaj, reče Krpan: „Zdaj pa le vkup, dunajski junaki, kjer vas je še kaj! Moje kobilice, kakor je videti slaba, vendar nihče ne potegne do praga, nikaar že čez prag!“ Skušali so jahači in konjarji in vsi tisti, ki so učeni, kako velja v strah prijeti konja, bodisi hud ali krotak, pa kobilice nihče ni premaknil z mesta; vsakega je vrgla na gnojno gomilo. „Bes te lopi!“ reče eden in drug. „Majhno kljuse, velika moč!“

Prišel je čas boja z velikanom. Krpan vzame kij in mesarico, zasede kobilico pa jezdi iz mesta na travnik, kjer se je Brdavsa bojeval. Martina je bilo čudno gledati: njegova kobi-

lica je bila majhna, noge je imel velike, tako da so se skoraj na tleh za njim vlekle; na glavi pa je nosil star klobuk širokih krajev, na sebi pa debelo suktnjo iz domače volne. Vendar se nobenega ni bal; celo sam cesar ga je rad poslušal, kadar je kakšno prav žaltavo razdrl.

Ko ugleda Brdavs jezdeca, svojega sovražnika, se začne s krohonom smejati in reče: „Ali si ti tisti Krpan, ki so ga poklicali nadme tako daleč, tam z Vrha od Svete Trojice? Pojdi mi izpred oči, da te videl ne bom, pa le naglo, dokler mi je srce še usmiljeno. Če me zgrabi jeza, ležal boš na zemlji krvav, kakor je sam cesarjev sin in sto dugih.“ Krpan mu odgovori: „Če nisi z Bogom še spravljen, urno skleni, kar imaš; moja misel ni, dolgo čakati, mudi se mi domov za peč; ali poprej vendar ne pojdem, da tebi vzamem glavo. Pa ne zameri! To mi je naročil moj gospod, cesar; jaz nisem vedel ne zate ne za tvoje velikanstvo in za vse krvave poboje. Prijezdi bliže, da si podava roke; nikoli si jih nisva poprej, nikoli si jih ne bova pozneje; ali pravijo, da Bog nima rad, če pride kdo z jezo v srcu pred sodni stol.“ Velikan se nekoliko začudi, ko to sliši. Naglo prijezdi ter mu poda svojo debelo roko. Krpan mu jo pa tako stisne, da precej kri izza nohtov udari. Brdavs malo zareži, pa vendar nič ne pravi, ampak misli si: ta je hud in močan; pa kaj bo – kmet je kmet; saj se ne zna bojevati, kakor gre junakom.

Urno zasukneta vsak svojega konja in zdirjata si od daleč zopet nasproti. Brdavs visoko vzdigne meč, da bi že o prvem odsekal sovražniku glavo; ali ta mu urno podstavi svoj kij, da se meč globoko zadere v mehko lipovino; in preden ga velikan more izdreti, odjaha Krpan z male kobilice, potegne Brdavs na tla, pa ga položi, kakor bi otroka v zibel deval, ter mu stopi za vrat in reče: „No, zdaj pa le hitro izmoli en očenašek ali dva in pa svojih grehov se malo pokesaj; izpovedal se ne boš več, nimam časa dolgo odlašati, mudi se mi domov za peč; znaj, da komaj čakam, da bi zopet slišal zvon, ki poje na Vrhu pri Sveti Trojici.“ To izreče pa vzame počasi mesarico ter mu odseka glavo in se vrne proti mestu.

1. Kako pošljejo po kobilico? () _____ 2. O kom se najraje menita cesar in Krpan? _____ () _____ 3. Iz česa je bila Krpanova debela suktnja? _____ () _____ 4. Kaj naj bi imela država pred Brdavsom? _____ () _____ 5. Kakšen je bil cesar še vedno zaradi lipe? _____ () _____ 6. Krpan ne želi, da bi bil konj cesarju _____ () _____ 7. Kaj bi rad slišal Krpan? _____ () _____, ki poje na Vrhu pri Sveti Trojici. 8. Krpan pravi, da Brdavs ni _____ () _____. 9. Kam potegne Martin Krpan vse konje? _____ () _____. 10. Kdo ni premaknil kobilice z mesta? _____ () _____

Geslo ti pove, kakšen naj bi bil Martin Krpan, ko sta se prvič srečala z Brdavsom. () () () () () () () () () ()
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10